

XXIV Warszawskie Warsztaty Zootechniczne

W dniu 24 listopada 2021 roku w Audytorium im. Profesora Henryka Jasińskiego w Instytucie Nauk o Zwierzętach w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyły się XXIV Warsztaty Zootechniczne, pod patronatem Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN oraz władz Wydziału Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW.

Warsztaty Zootechniczne od niespełna 25 lat organizowane są cyklicznie, raz do roku, przez członków Zarządu Warszawskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Pomysłodawcą i wieloletnim organizatorem Warsztatów był prof. dr hab. Roman Niżnikowski. Tradycję spotkań warsztatowych przez kolejnych kilkanaście lat kontynuowała prof. dr hab. Anna Rekiel. Przez wiele lat prezentowana tematyka warsztatów budziła duże zainteresowanie wśród wykładowców z krajowych ośrodków naukowych, nauczycieli akademickich i naukowców oraz studentów uczelni rolniczych i doktorantów. Wśród uczestników warsztatów nigdy nie brakowało ludzi bezpośrednio związanych z praktyką – hodowców, producentów, pracowników ogrodów zoologicznych.

XXIV Warsztaty Zootechniczne otworzyła i prowadziła prof. dr hab. Beata Kuczyńska, Przewodnicząca Warszawskiego Koła PTZ. Po przerwie spowodowanej pandemią nastąpił powrót do tradycyjnych spotkań. W części powitalnej konferencji głos zabrali: Prezes PTZ – prof. dr hab. Anna Wójcik, Przewodniczący Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN – prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski i Dziekan WHBiOZ, prof. dr hab. Justyna Więcek, podkreślając rangę Warsztatów Zootechnicznych i ich znaczenie dla pogłębiania wiedzy zootechników.

Ze względu na wyjątkowe okoliczności związane z pandemią, Komitet Organizacyjny prowadził konferencję w formie hybrydowej tzn. stacjonarnej i transmisji on-line. Razem odnotowano udział 179 uczestników konferencji z całej Polski, w tym 99 osób połączyło się zdalnie. Stacjonarnie w warsztatach uczestniczyli reprezentanci społeczności akademickiej SGGW, w tym studenci z 3 kierunków WHBiOZ SGGW oraz studenci, pracownicy i doktoranci z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Tytuł przewodni XXIV Warsztatów Zootechnicznych „Aktualne zagrożenia epidemiologiczne w produkcji zwierzęcej” okazał się bardzo trafny. Zaproszono do wygłoszenia wykładów na ten temat ekspertów z zakresu genetyki i epidemiologii. Forma warsztatów polegała na przedstawieniu zagadnień epidemiologicznych związanych z produkcją zwierzęcą, a potem poprowadzeniu dyskusji. Prelegenci udzielali odpowiedzi na najbardziej nurtujące pytania w dyskusji. Tematyka tegorocznych Warsztatów Zootechnicznych koncentrowała się na następujących pięciu zagadnieniach:

Fot. 1. Organizatorzy Warsztatów Zootechnicznych z prelegentami i uczestnikami, od góry z lewej strony mgr inż. Paweł Solarczyk i mgr inż. Grzegorz Grodkowski, w środkowym rzędzie od lewej prof. dr hab. Iwona Markowska-Daniel, prof. dr hab. Jarosław Kaba, dr hab. Wiesław Świderek, w dolnym rzędzie od lewej dr hab. Aurelia Radzik-Rant, prof. dr hab. Beata Kuczyńska, prof. dr hab. Emilia Bagnicka i dr hab. Witold Rant, prof. SGGW (fot. A. Boruta)

– transmisja SARS COV-2 u zwierząt,

– wdrażanie przepisów tarczy antykryzysowej oraz skutki COVID-19 w produkcji rolnej i zwierzęcej w małych i średnich gospodarstwach w Polsce

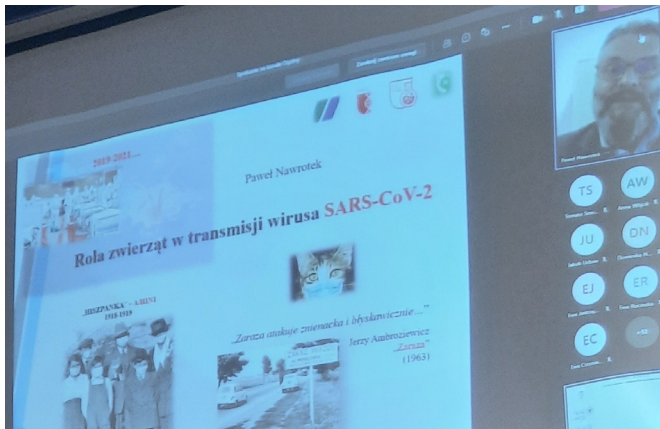
– skala zagrożenia w Polsce i w innych krajach świata grypą ptaków (HPAI) w sezonie 2020/2021

– skala zagrożenia w Polsce i w innych krajach świata afrykańskim pomorem świń (ASFV),

– znaczenie bioasekuracji w zwalczaniu chorób wirusowych.

Pierwszy wykład „Rola zwierząt w transmisji wirusa SARS-CoV-2” wygłosił dr hab. Paweł Nawrotek, prof. ZUT (Katedra Mikrobiologii i Biotechnologii, ZUT Szczecin). Prelegent poinformował, że na całym świecie istnieje 827 tys. rodzajów wirusów, które teoretycznie mogą być niebezpieczne dla ludzi i wywołać pandemię. Uczestnicy poznali biologię wirusa SARS CoV-2, historię przeniesienia wirusa do organizmu człowieka i rzeczywistą transmisję wirusa do populacji różnych gatunków zwierząt na całym świecie. Odnotowano niepokojąco wysoką transmisję SARS CoV-2 z ludzi na zwierzęta łasicowate (norki, fretki, jenoty). Do tej pory wykryto wirusy u 47% psów i 67% kotów po pozytywnej diagnozie molekularnej ich właściwości. Optymistyczny jest fakt, że podatność na SARS CoV-2 wykazuje jedynie 26 z 215 przebadanych gatunków zwierząt, w tym w szczególności ssaki (małpy, lwy), a w najmniejszym stopniu świnie. Na zakażenie najbardziej podatne są organizmy 2 dni przed i 3 dni po wystąpieniu infekcji w zależności od czynników zmieniających się w czasie.

Kolejny wykład wygłoszony przez prof. dr hab. Emilię Bagnicką (Zakład Biotechnologii i Nutrigenomiki, IGiBZ PAN, Jastrzębiec) dotyczył wpływu pandemii COVID-19 na hodowlę i chów kóz w Polsce. Negatywne skutki

Fot. 2. Slajd z prezentacji dr. hab. Pawła Nawrotka

COVID-19 najbardziej dotknęły rolników małych gospodarstw związanych z produkcją zwierzęcą, w tym użytkowaniem kóz. Niektóre sektory produkcji rolniczej m.in. z branży mlecznej, zanotowały wzrost dochodów wynikający głównie ze wzrostu cen za surowiec mleczny.

Prof. dr hab. Krzysztof Śmietanka (Zakład Chorób Drobiu, PIWet-PIB, Puławy) przedstawił referat o wysoce zjadliwej grypie ptaków (HPAI – Highly Pathogenic Avian Influenza) w Polsce w sezonie 2020/2021. Sezon ten okazał się najcięższym jak do tej pory w odniesieniu do szerzenia się ognisk HPAI. W tym sezonie odnotowano trzy krytyczne momenty: standardowe zachorowania przypadające na listopad-luty, gwałtowne obniżenie temperatury w marcu spowodowało wzrost zachorowań u dzikich ptaków, a następnie wiosenne migracje ptaków wywołały najsilniejszą eskalację epidemii. Większość gatunków ptaków zarówno domowych, jak i dzikich jest podatna na wirusa grypy, jednak stopień wrażliwości poszczególnych gatunków jest bardzo zróżnicowany. Jedną z przyczyn rozprzestrzeniania się wirusa wśród ptactwa domowego mogą być mało charakterystyczne objawy kliniczne, które usypiają czujność hodowców.

W kolejnym wykładzie prof. dr hab. Iwona Markowska-Daniel (Samodzielny Zakład Epidemiologii i Ekonomiki Weterynaryjnej, SGGW) wyjaśniła, dlaczego afrykański pomór świń (ASF) jest tak bardzo groźny. Jest to choroba szerząca się bardzo szybko, wysoce zakaźna i wysoce zaraźliwa, powodująca śmierć zwierząt zainfekowanych nawet w 100%. Prelegentka na samym początku wskazała, że wirus afrykańskiego pomoru świń jest bardzo skomplikowanym patogenem. Wrażliwość na niego jest jednakowa dla wszystkich ras świń hodowlanych oraz dzików, bez względu na wiek. Przedstawiła również wszystkie możliwe wektory infekcji, od krwi padłych dzików począwszy, na człowieku skończywszy. Nielegalny obrót zwierzętami i ukrywanie faktu padnięć to jedno z istotniejszych ogniw niebezpieczeństwa. Czas utrzymywania się epidemii jest proporcjonalny do terenu zalesienia i populacji występujących na nim dzików. ASF w świecie plasuje się na pierwszym miejscu wśród chorób zakaźnych zwierząt gospodarskich. Ze względu na to, że jest to choroba zwalczana wyłącznie metodami administracyjnymi i nie podlega leczeniu, jej nasilenie po-

Fot. 3. Wykład prof. Iwony Daniel-Markowskiej

woduje ogromne straty ekonomiczne, które ponoszą głównie sami hodowcy. Na koszty ekonomiczne przypadają nie tylko te związane bezpośrednio z padnięciami zwierząt, ale także z bioasekuracją, utylizacją zwierząt, pasz, ściółki, ograniczeniem w obrocie zwierząt, wstrzymaniem obrotu i eksportu żywych świń, mięsa wieprzowego, wyrobów i przetworów mięsnych, ale również z występowaniem zaburzeń zdrowotnych u samych hodowców. W ciągu ostatnich siedmiu lat sytuacja epidemiologiczna przy wschodniej granicy Polski pogorszyła się – tylko w tym regionie w kraju, odnotowano 16 667 przypadków zakażonych świń. Sytuacja zagrożenia epidemiologicznego obejmuje cały świat, pomór afrykański wywodzi się z Afryki i występuje tam od przeszło 100 lat. Prelegentka przedstawiła dynamikę sytuacji epidemiologicznej na świecie na przestrzeni ostatniej dekady.

Prof. dr hab. Jarosław Kaba (Instytut Medycyny Weterynaryjnej, SGGW) sprecyzował, co kryje się pod terminami epidemia, pandemia. Wykazał, że większość epidemii występuje endemicznie. Opisał możliwość eradykacji choroby na podstawie pomoru małych przeżuwaczy. Ponadto wskazał na podobieństwo księgosuszu występującego u bydła i kóz oraz związane z tym zagrożenia epidemiologiczne. Profesor bardzo interesująco opowiadał o wielu chorobach o podłożu wirusowym m.in. pryszczycy owiec i świń – chorobie niebieskiego języka przenoszonej przez kuczmany z rodziny muchówek, znanej już od XVIII wieku.

W trakcie Warsztatów Zootechnicznych prowadzono ożywioną dyskusję, która obejmowała zagadnienia ważne dla praktyków z punktu widzenia konieczności zmian legislacyjnych związanych ściśle ze strategią zwalczania chorób wirusowych u zwierząt. Na koniec dr hab. Witold Rant, prof. SGGW zadał pytanie, jaka choroba występująca w populacji zwierzęcej może najbardziej zagrażać ludziom? Odpowiedź udzielona przez profesora Jarosława Kabę brzmiała mało optymistycznie: „możemy zarządzać przyrodą, a jeden przypadek

nietoperza jak to się stało w ostatnim czasie, może zaburzyć wszystko, pamiętajmy, że biologia rządzi się swoimi prawami, możemy wiele, ale nie do końca. Coś, co jest mało prawdopodobne, może wydarzyć się w każdym momencie...”

Optymizmem na przyszłość napawa fakt, że w Japonii nastąpiła samoeliminacja wirusa SARS CoV-2, że wirusy ptasiej grypy i afrykańskiego pomoru świń są bardzo wrażliwe na działanie wysokiej temperatury oraz że trwają prace nad stworzeniem skutecznych szczepionek przeciwko omawianym chorobom, a bezpieczeństwo żywności jest utrzymane nawet w tak trudnych czasach.

Wykłady wygłoszone przez zaproszonych prelegentów stanowiły doskonałą okazję do spotkania naukowców i praktyków związanych z szeroko pojętą produkcją

zwierzęcą oraz asumpt do dyskusji nad zagrożeniami epidemiologicznymi w kontekście Covid 19, ASF i HPAI oraz przyszłością produkcji zwierzęcej nie tylko na terenie kraju, ale także w ujęciu globalnym. Podsumowując konferencję, wskazano, że stoimy przed nowymi wyzwaniami, że pomimo ogromnej wiedzy, rozprzestrzenianie chorób wirusowych jest wciąż mało przewidywalne oraz wszyscy powinniśmy zastanowić się nad obowiązującymi kanonami zwalczania chorób wirusowych i dokonywać właściwych zmian. W ciągu kilku godzin pogłębiliśmy wiedzę z zakresu stanu epidemiologicznego w kraju i na świecie oraz uświadomiliśmy sobie, że badania naukowe są ważnym gwarantem podejmowania nowych wyzwań w stosunku do występowania chorób odwirusowych.

Beata Kuczyńska

LXXXVI Jubileuszowy Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego odbędzie się w dniach 21-23 września 2022 r. w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, przy al. 29 Listopada 46 – jako centralna część obchodów Jubileuszu 100-lecia Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego

Organizatorem Zjazdu jest Krakowskie Koło Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (PTZ), a współorganizatorami

Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie oraz Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie.

Ze względu na jubileuszowy charakter, celem LXXXVI Zjazdu będzie podsumowanie osiągnięć stulecia hodowli i chowu zwierząt w Polsce oraz dyskusja w gronie naukowców, hodowców i producentów z całej Polski nad zadaniami i kierunkami dalszej działalności. W trakcie obrad omówione zostaną możliwości wdrażania wyników prac naukowych do praktyki zootechnicznej, ochrony środowiska rolniczego i ochrony zasobów naturalnych. Zaprezentowane będą osiągnięcia zootechniki w kontekście szans, ale też zagrożeń dla hodowli i użytkowania zwierząt w przyszłości.

Mamy nadzieję, że zaproponowany program, dobór Referentów i Panelistów, jak również niezaprzeczalny urok naszego miasta zachęcą Państwa do licznego udziału w LXXXVI Jubileuszowym Naukowym Zjeździe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Prosimy regularnie odwiedzać stronę internetową Zjazdu (<https://zjazdptz2022.urk.edu.pl>),

Serdecznie zapraszamy do Krakowa!

Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego
prof. dr hab. Joanna Makulska

